

Aluehallitus 30.10.2023 § 174

§ 174

Vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman merkitseminen tiedoksi

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Rajahalme Ville
Virtanen Toni

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää:

1. merkitä tiedoksi hyvinvointialuejohtajan esityksen vuoden 2024 talousarviosta ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmasta ja
2. antaa esityksen aluevaltuuston neuvottelutoimikunnan käsiteltäväksi.

Käsittely

Jäsen Sahiluoma saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 14.07.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Lisäksi hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee olla katettuna taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä. Siten taloussuunnitelman 2024–2026 tulee olla tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään suunnitelmavuoden 2026 loppuun mennessä, siten että myös vuonna 2023 syntyvä alijäämä tulee tähän mennessä katettua.

Hyvinvointialueen taloussuunnitelman perustuu aluevaltuuston vahvistamaan hyvinvointialuestrategiaan ja palvelustrategiaan. Aluehallitus on kokouksessaan 12.6.2023 § 89 hyväksynyt suunnittelukehyksen, jossa on linjattu periaatteet hyvinvointialueen taloussuunnitelman 2024–2026 laadinnalle.

Hyvinvointialueen talouden tilanne näyttäytyy erittäin haastavana kuluvan vuosikymmenen puoliväliin saakka. Rahoituksen ja hyvinvointialueelle siirtyneiden reaalikustannusten tasoero-ongelman perusteella

hyvinvointialueelle on muodostumassa n. 86 milj. euroa alijäämää vuoden 2023 aikana. Alijäämän kattaminen hyvinvointialuelain edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppuun mennessä edellyttää hyvinvointialueelta merkittävää menojen kasvun hidastamista tulevina vuosina. Kun palvelutarpeen ja kustannustason kasvun huomioiva luonnollinen menojen kasvu (ns. perusura) olisi noin 5 prosenttia vuodessa, tulee hyvinvointialueen supistaa menojen kasvu vuonna 2024 noin 1 prosenttiin.

Vuosien 2025–2026 talouden tasapainotustarve täsmentyy vuoden 2025 rahoituksen tasokorjauksen tarkentuessa, mutta menojen kasvun vuotuinen hidastamistarve tulee taloussuunnitelmavuosina olemaan merkittävästi talousarviovuotta matalampi.

Taloussuunnitelman 2024–2026 suunnittelukehyksen keskeiset nostot

- Taloussuunnitelma 2024-2026 laaditaan hyvinvointialuestrategiassa, palvelustrategiassa ja pelastustoimen palvelutasopäätöksessä asetettavien tavoitteiden mukaisesti siten, että hyvinvointialueen talous on tasapainossa suunnitelmakauden loppuun mennessä.
- Hyvinvointialueen merkittävä rahoituksen vaje edellyttää talouden tasapainotusohjelmaa.
- Taloudellisen tilanteen perusteella kehyspäätöksen yhteydessä päätettiin kustannusvaikutuksiltaan noin 15 milj. euron peruspalvelujen tehostamistoimista vuodelle 2023.
- Hyvinvointialueen investoinnit valmistellaan hyvinvointialueen kokonaistalouden tasapainovaatimukset huomioiden.

Hyvinvointialuejohtajan esitys vuoden 2024 talousarviosta ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmasta

Hyvinvointialuejohtajan esitys vuoden 2024 talousarviosta ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmasta on valmisteltu aluehallituksen antaman suunnittelukehyksen perusteella. Esityksessä on huomioitu aluehallituksen suunnittelukehyksen periaatteiden lisäksi hyvinvointialueen vuoden 2023 päivitetty tilinpäätösennuste sekä valtiovarainministeriön 10.10.2023 päivitetty rahoitusennuste vuodelle 2024. Lisäksi vuoden 2025 rahoitusennusteessa on huomioitu hyvinvointialueiden vuoden 2023 toteutuneisiin kustannuksiin liittyvä rahoituksen korjauserä.

Esityksen keskeiset nostot ovat seuraavat:

- Vuosien 2024–2026 taloussuunnitelman on budjetoitu ylijäämäiseksi niin, että vuodelta 2023 syntyvä n. 86 milj. euron alijäämä saadaan katettua hyvinvointialuelain edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppuun mennessä.
- Alijäämien kattaminen edellyttää merkittäviä toiminnan sopeutuksia. Sopeutusten perusteella menojen kasvun tulee hidastua alle prosenttiin taloussuunnitelman ensimmäisenä vuonna, kun ilman sopeutuksia menojen kasvuennuste olisi vuodessa 4-5 prosenttia. Rahoituksen kasvu vuosina 2025–2026 helpottaa menojen kasvupaineen hillitsemistä kuluvan vuosikymmenen puolivälissä.

- Talousarvio sisältää merkittäviä sopeutustoimia. Sopeuttaminen perustuu palvelustrategian tavoitteistoon. Lisäksi talousarvioon on sisällytetty täydentäviä sopeutustoimenpiteitä, jotka on kuvattu yksityiskohtaisemmin käyttötalousosassa. Palveluiden kehittämistyö kohdistetaan strategian tavoitteiden mukaisiin toimenpiteisiin, joita edistetään pitkäjänteisesti hyvinvointialueen talouden eheyttämisen rinnalla.
- Vuoden 2024 investointeja on sopeutettu vastaamaan tilannetta, jossa hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2024. Investointeja on aikataulutettu uudelleen vuodesta 2025 eteenpäin. Vuonna 2024 toteutetaan vain vuodelta 2023 siirtyviä hankkeita tai hankkeita, jotka ovat käynnistyneet vuonna 2023, ja jotka jatkuvat vuonna 2024. Näiden hankkeiden toteuttaminen tehdään vuoden 2023 lainanottovaltuuden puitteissa.
- Hyvinvointialueen lainanottotarve on taloussuunnitelmakaudella maltillinen. Tuloksen parantuessa vuonna 2025 päästään lyhentämään kassan riittävyyden varmistamiseksi otettuja lyhytaikaisia lainoja. Kaikki lyhytaikainen laina saadaan maksettua pois taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä.

Talousarvion ja -suunnitelman käsittely hyvinvointialueella

Palvelut ja resurssit -lautakunta, tulevaisuus- ja kehittämislautakunta, sekä valmius- ja turvallisuuslautakunta lausuvat talousarvioesityksestä lautakuntien strategisten vastuualueiden näkökulmasta kokouksissaan 30. ja 31.10.2023. Aluevaltuuston neuvottelutoimikunta käynnistää taloussuunnitteluneuvottelut 1.11.2023. Neuvotteluita jatketaan 3.11.2023 ja 6.11.2023. Viimeinen neuvottelu on määrä pitää 28.11.2023.

Neuvotteluiden perusteella hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen tehdään tarvittaessa täsmennykset, jonka jälkeen aluehallituksen on määrä käsitellä talousarvio ja -suunnitelma kokouksessaan 4.12.2023.

Aluehallitus antaa esityksensä siten, että aluevaltuusto päättää talousarviosta ja -suunnitelmasta 12.12.2023. Aluevaltuusto käsittelee talousarvion yhteydessä myös maaliskuun loppuun mennessä toimitettujen talousarvioaloitteiden vastineet.

Toimivalta

Hyvinvointialuelain 22 § mukaan aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen talousarviosta ja taloussuunnitelmasta. Hallintosäännön 41 § kohdan 2 mukaan aluehallitus vastaa aluevaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Liitteet

- 1 Hyvinvointialuejohtajan esitys talousarvioksi vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2024-2026

Oheismateriaali

Tiedoksi

Päätöshistoria